

Monitoring torfowisk DPN – siedlisk i gatunków Natura 2000

Zamawiający:

Drawieński Park Narodowy

Wykonawca:

**ANEMOS Badania przyrodnicze
Marcin Wilhelm**



ZAKRES OPRACOWANIA

1. Monitoring sierpowca błyszczącego *Drepanocladus vernicosus* (= *Hamatocaulis vernicosus*) – 1 stanowisko;
2. Monitoring siedliska 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) – 7 wydzieleni, pow. 2,69 ha;
3. Monitoring siedliska 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) – 47 wydzieleni; pow. 21,22 ha;
4. Monitoring siedliska 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk – 11 torfowisk; pow. 10,69 ha.

WERYFIKACJA STANOWISKA MCHU SIERPOWCA BŁYSZCZĄCEGO

DREPANOCLADUS VERNICOSUS

STATUS OCHRONY

GATUNEK ZAGROŻONY WYGINIĘCIEM

Prawo międzynarodowe:

- Dyrektywa Siedliskowa – Załącznik II
- Konwencja Berneńska – Załącznik I

Prawo krajowe:

- Ochrona gatunkowa ścisła – ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin

WERYFIKACJA STANOWISKA MCHU SIERPOWCA BŁYSZCZĄCEGO
DREPANOCLADUS VERNICOSUS



Sierpowiec błyszczący *Drepanocladus vernicosus* – stanowisko w otulinie DPN

WERYFIKACJA STANOWISKA MCHU SIERPOWCA BŁYSZCZĄCEGO *DREPANOCLADUS*

VERNICOSUS

WYNIKI

- Badania terenowe sierpowca błyszczącego *Drepanocladus vernicosus* przeprowadzono w okresie lipiec-sierpień 2022 r.
- Weryfikacja jedyne go stanowiska gatunku potwierdzonego ostatnio w 2007 r. przez J. Jasnowską i M. Wróbel dała **wynik negatywny**.
- Pomimo negatywnej weryfikacji stanowiska, nie należy rezygnować z monitoringu tego gatunku w tym miejscu. Badaniami należy objąć większy obszar torfowiska.
- Stwierdzono natomiast stanowisko *Drepanocladus vernicosus* w otulinie DPN (przy granicy z Parkiem).

WERYFIKACJA STANOWISKA MCHU SIERPOWCA BŁYSZCZĄCEGO

DREPANOCLADUS VERNICOSUS

ZALECENIA

- Pomimo negatywnej weryfikacji historycznego stanowiska sierpowca błyszczącego *Drepanocladus vernicosus* nie należy rezygnować z monitoringu gatunku w tym miejscu.
- Monitoring sierpowca błyszczącego należy prowadzić również na torfowisku w otulinie Parku. Jest to jednolity obszar pozostający pod wpływem rzeki Płocicznej oraz okolicznych źródeł. To idealne siedlisko dla sierpowca błyszczącego. Jednocześnie należy dążyć do włączenia tych terenów w granice Parku, aby mieć możliwość kompleksowej ochrony tego cennego obszaru.
- Obserwacje sierpowca błyszczącego należy powtórzyć w 2027 r.

MONITORING SIEDLISKA 7110 TORFOWISKA WYSOKIE Z ROŚLINNOŚCIĄ TORFOTWÓRCZĄ (ŻYWE)

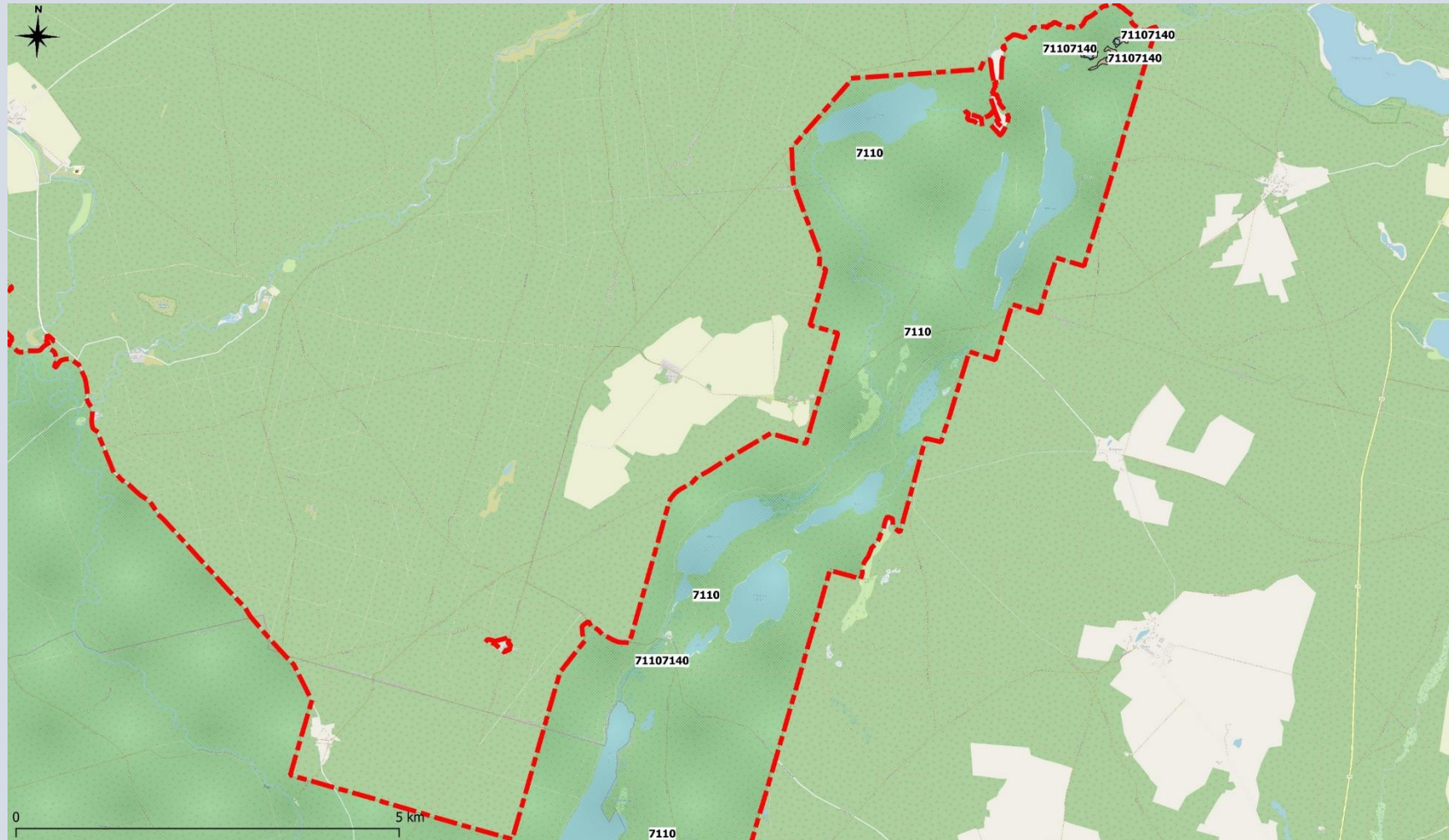
ZAKRES OPRACOWANIA

- **Monitoring siedliska 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) na obszarze DPN** obejmował siedem wydzieleń o powierzchni 2,69 ha.
- W każdym wydzieleniu/torfowisku wykonano trzy zdjęcia fitosocjologiczne w skali Londo. Ponadto sporządzono dokumentację fotograficzną oraz rejestrowano ślad przejścia w terenie za pomocą odbiornika GPS.
- W obrębie siedliska, w jego sąsiedztwie oraz na drodze dojścia do badanej powierzchni zwracano szczególną uwagę na obecność inwazyjnych gatunków obcych stanowiących zagrożenie dla UE i Polski.
- Dodatkowo sporządzono listę roślin wskaźnikowych kwalifikujących do odpowiednich wariantów programu rolnośrodowiskowego.

MONITORING SIEDLISKA 7110 TORFOWISKA WYSOKIE Z ROŚLINNOŚCIĄ

TORFOTWÓRCZĄ (ŻYWE)

ROZMIESZCZENIE SIEDLISKA



MONITORING SIEDLISKA 7110

WYNIKI

- Spośród siedmiu płatów torfowisk wyznaczonych do monitoringu siedliska 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), **wszystkie płaty spełniają kryteria kwalifikacji siedliska 7110.**
- Na badanych powierzchniach **nie stwierdzono występowania inwazyjnych gatunków obcych** stanowiących zagrożenie dla UE i Polski. Sprzyja temu ograniczona antropopresja występująca we wschodniej części Parku.



Siedlisko 7110 na jednym z torfowisk w DPN

MONITORING SIEDLISKA 7110

WYNIKI

- Na badanych stanowiskach obserwuje się często mozaikę roślinności charakterystycznej dla torfowiska wysokiego (kod 7110) i przejściowego (kod 7140). Jest to typowa sytuacja związana z naturalnym formowaniem się torfowiska wysokiego i wzrostem ombrotrofizacji mszarów.
- W związku z powyższym podjęto decyzję o zaliczeniu jednego z torfowisk do siedliska 7110 (wcześniej obiekt ten oceniano jako siedlisko 7140).



Siedlisko 7110 rozwijające się na obrzeżach dystroficznego jeziora w DPN

MONITORING SIEDLISKA 7110

ZALECENIA

- Należy kontynuować dotychczasowe działania ochronne realizowane przez DPN na siedliskach **7110**. Brak ingerencji gwarantuje spontaniczny przebieg procesów sukcesji na tych obiektach.
- Na wybranych torfowiskach o cechach siedliska 7110 **powinien być zainstalowany piezometr** wyposażony w czujnik typu mini-diver ustawiony na rejestrację danych raz na dobę o stałej godzinie. Pozyskane dane powinny być co roku poddane interpretacji, co umożliwi wdrożenie odpowiednich działań ochronnych na torfowiskach tego wymagających.
- Dla ułatwienia kolejnych badań monitoringowych należy trwale oznakować miejsca wykonywania zdjęć fitosocjologicznych za pomocą białej rurki PCV o średnicy do 2 cm i opisane numerem zdjęcia fitosocjologicznego.
- Monitoring siedliska **7110 należy powtarzać co 4-5 lat.**

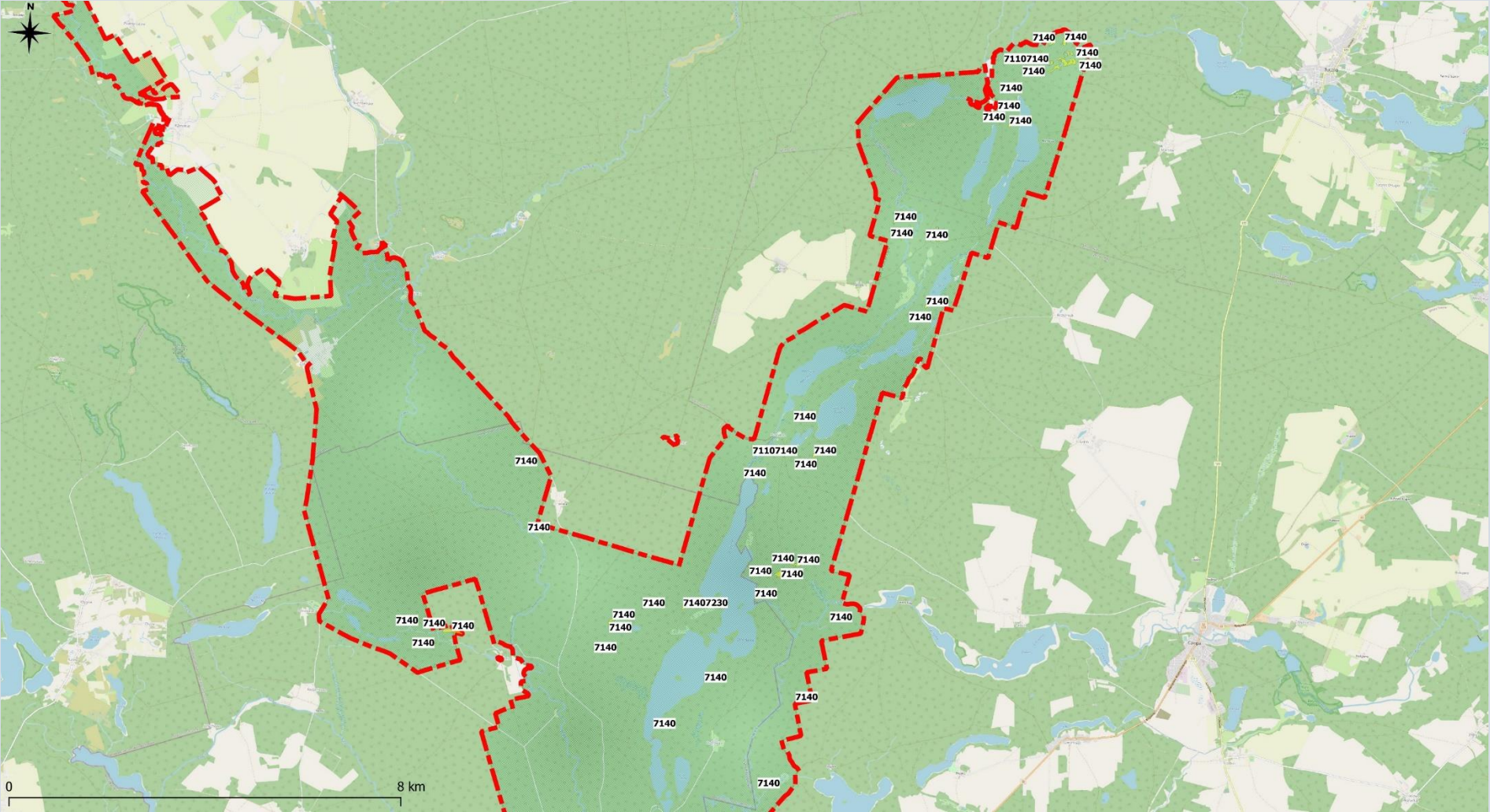
MONITORING SIEDLISKA 7140 TORFOWISKA PRZEJŚCIOWE I TRZĘSAWISKA

ZAKRES OPRACOWANIA

- **Monitoring siedliska 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) na obszarze DPN** obejmował 47 wydzieleni o powierzchni 21,22 ha.
- W każdym wydzieleniu/torfowisku wykonano trzy zdjęcia fitosocjologiczne w skali Londo. Ponadto sporządzono dokumentację fotograficzną oraz rejestrowano ślad przejścia w terenie za pomocą odbiornika GPS.
- W obrębie siedliska, w jego sąsiedztwie oraz na drodze dojścia do badanej powierzchni zwracano szczególną uwagę na obecność inwazyjnych gatunków obcych stanowiących zagrożenie dla UE i Polski.
- Dodatkowo sporządzono listę roślin wskaźnikowych kwalifikujących do odpowiednich wariantów programu rolnośrodowiskowego.

MONITORING SIEDLISKA 7140 TORFOWISKA PRZEJŚCIOWE I TRZĘSAWISKA

ROZMIESZCZENIE SIEDLISKA



MONITORING SIEDLISKA 7140

WYNIKI

- Większość płatów torfowisk wyznaczonych do monitoringu siedliska 7140 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), **spełnia kryteria kwalifikacji siedliska 7140.**
- W obrębie monitorowanych płatów siedliska 7140, w ich sąsiedztwie oraz na drodze dojścia do badanych powierzchni - **nie stwierdzono występowania inwazyjnych gatunków obcych.**



Głodne Jeziorka

MONITORING SIEDLISKA 7140

WYNIKI

- Stan zachowania siedliska 7140 jest zróżnicowany. Część płatów cechuje przesuszona wierzchnia warstwa torfowiska będąca efektem niekorzystnych warunków meteorologicznych występujących w ostatnich latach.
- Na badanych stanowiskach obserwuje się często mozaikę roślinności charakterystycznej dla torfowiska wysokiego (kod 7110) i przejściowego (kod 7140). Jest to typowa sytuacja związana z naturalnym formowaniem się torfowiska wysokiego i wzrostem ombrotrofizacji mszarów.



Siedlisko 7140 na jednym z torfowisk w DPN

MONITORING SIEDLISKA 7140

ZALECENIA

- Dotychczasowe działania ochronne realizowane przez DPN polegające na braku ingerencji gwarantują spontaniczny przebieg procesów sukcesji na tych obiektach. Właściwe stosunki hydrologiczne występujące na większości torfowisk przejściowych wpływają na dobry stan zachowania siedlisk oraz ograniczają tempo procesów sukcesji.
- Jest to pożądana sytuacja wymagająca regularnej obserwacji oraz **kontynuacji dotychczasowych sposobów ochrony**.
- Na wybranych torfowiskach **powinien być zainstalowany piezometr wyposażony w czujnik typu mini-diver**.
- Dla ułatwienia kolejnych badań monitoringowych należy trwale oznakować miejsca wykonywania zdjęć fitosocjologicznych.
Monitoring **należy powtarzać co 4-5 lat**.

MONITORING SIEDLISKA 7230 GÓRSKIE I NIZINNE TORFOWISKA ZASADOWE O

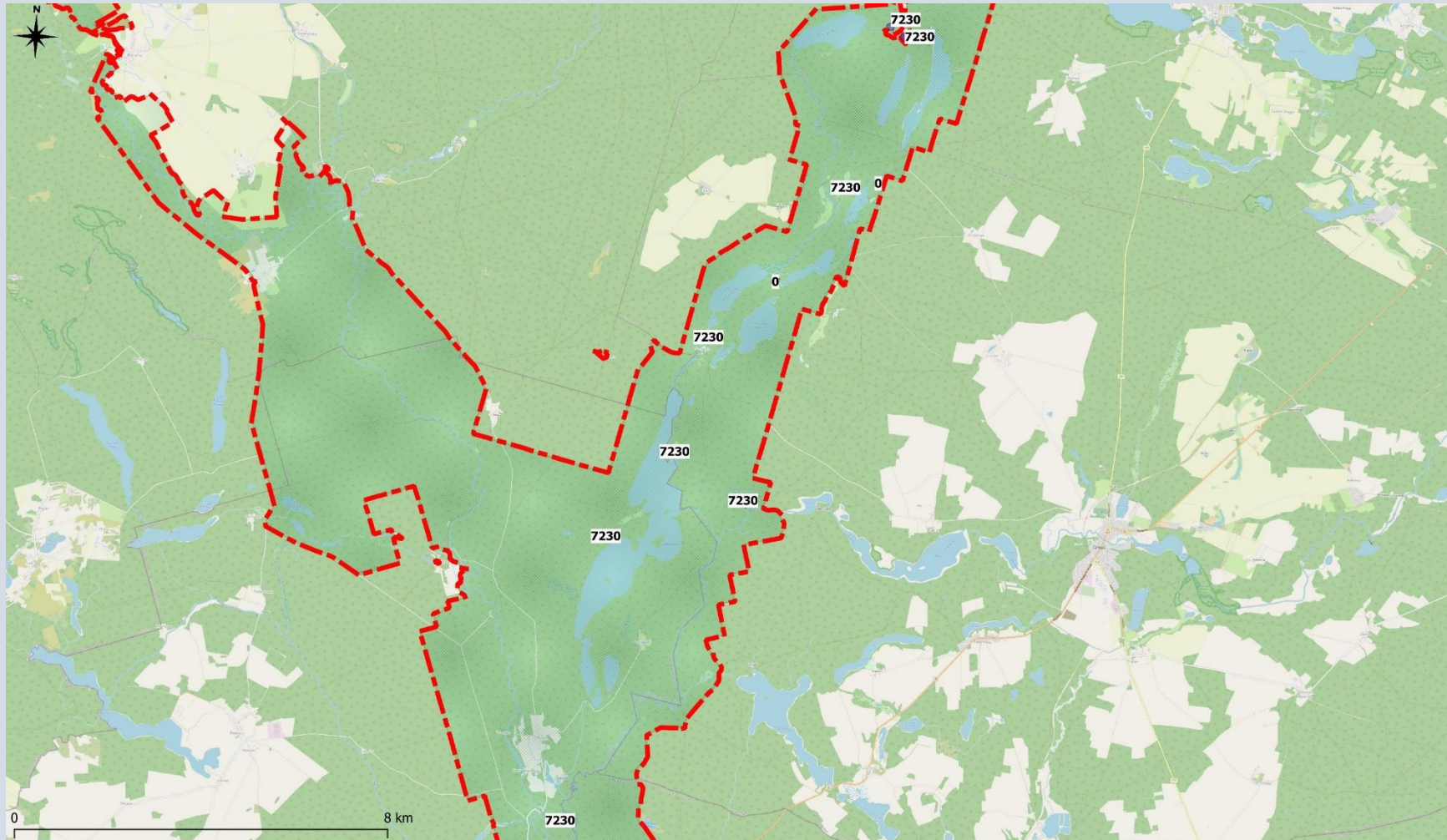
CHARAKTERZE MŁAK, TURZYCOWISK I MECHOWISK

ZAKRES OPRACOWANIA

- **Monitoring siedliska 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk na obszarze DPN** obejmował 11 torfowisk o powierzchni 10,69 ha.
- Podczas monitoringu w każdym wydzieleniu/torfowisku wykonano trzy zdjęcia fitosocjologiczne w skali Londo, sporządzono dokumentację fotograficzną oraz rejestrowano ślad przejścia w terenie za pomocą odbiornika GPS. W obrębie siedliska, w jego sąsiedztwie oraz na drodze dojścia do badanej powierzchni zwracano uwagę na obecność inwazyjnych gatunków obcych stanowiących zagrożenie dla UE i Polski.
- Sporządzono listę roślin wskaźnikowych kwalifikujących do odpowiednich wariantów programu rolnośrodowiskowego.

MONITORING SIEDLISKA 7230

ROZMIESZCZENIE SIEDLISKA



MONITORING SIEDLISKA 7230

WYNIKI

Spośród 11 płątów torfowisk wyznaczonych do monitoringu, **znaczna większość płątów spełnia kryteria kwalifikacji siedliska 7230**. W obrębie monitorowanych płątów siedliska 7230, w ich sąsiedztwie oraz na drodze dojścia do badanych powierzchni **nie stwierdzono występowania inwazyjnych gatunków obcych**.



Kruszczyk błotny na jednym z mechowisk (7230) w DPN

MONITORING SIEDLISKA 7230

WYNIKI

- W porównaniu do ostatniego monitoringu siedliska przyrodniczego 7230 wykonanego w 2018 r. (Banaś-Stankiewicz 2018) w badanych płatach zaszły nieistotne zmiany. Dotyczą one stosunków florystycznych natomiast pozostałe wskaźniki charakterystyczne dla siedliska 7230 nie zmieniły się.
- **Niewątpliwie ma to związek z regularnie prowadzonymi działaniami ochrony czynnej powstrzymującej niekorzystne przemiany sukcesyjne na torfowiskach zasadowych.**



Mechowisko (7230) na terenie DPN

MONITORING SIEDLISKA 7230

ZALECENIA

- Ze względu na mokradłowy charakter siedlisk koszenie runi oraz zbiór biomasy powinien być wykonywany ręcznie.
- Na każdym torfowisku o cechach siedliska 7230 **powinien być zainstalowany piezometr** wyposażony w czujnik typu mini-diver ustawiony na rejestrację danych raz na dobę o stałej godzinie.
- Dla ułatwienia kolejnych badań monitoringowych należy trwale oznakować miejsca wykonywania zdjęć fitosocjologicznych w poszczególnych płatach.
- Monitoring siedliska 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk **należy powtarzać co cztery lata.**



Zamawiający:
Drawieński Park Narodowy

Wykonawca:
ANEMOS Badania przyrodnicze
Marcin Wilhelm



Autor zdjęć wykorzystanych w
prezentacji – Marcin Wilhelm